

ความพึงพอใจในการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

THE SATISFACTION OF THA MANAGEMENT COMMITTEE HOUSING FUND IN CHUM PHAE DISTRICT,
KHONKAEN PROVINCE

ณัฐชวัล ศรุตวรานันท์**

อรอนงค์ แสงวงการ*

วารุณี อ่อนละออง*

ณัฐกริ เตโซ*

จิรนนท์ อุดชุมพิสัย*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นและ 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ รายได้ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน และอาสาสมัคร สาธารณะสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 133 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หากพบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบด้วยการวิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison) ด้วยวิธีของ Scheffe' และ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความพึงพอใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. บุคคลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอ ชุมแพ ทั้งโดยและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการวางแผนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่า เพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน
3. บุคคลที่มีรายด้านเฉลี่ยต่อเดือนมีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า บุคคลที่มีรายด้านเฉลี่ยต่อเดือน ที่มีรายได้ ตั้งแต่ 10,001 บาท ขึ้นไป โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. บุคคลที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอชุมแพ จังหวัด ขอนแก่น โดยภาพรวม และด้านที่ 4 การควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านที่ 2 การจัดการองค์การ และด้านที่ 3 การอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านที่ 1 การวางแผนที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, การบริหารจัดการ,คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

*คณะวิจัย โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยอีสานบัณฑิตพัฒนาศาสตร์

**ประธานกรรมการด้านการวิจัย

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate levels of the satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province. 2) to compare the satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province, according to public opinion, were classified by sex, income and occupation. The subjects in this study were Government Leaders, Assistant Treasurer and Village Health Volunteers 133 people. They were selected by Stratified Random Sampling. The rating scale questionnaires were used as the tool for the data collecting. The reliability was 0.89. The tabulation frequencies, percentages, means, standard deviation, t-test, one way analysis of variance and F-test were employed for analysis of data. The Scheffe' and LSD (Least Significant Difference) were used if Multiple Comparisons were found.

The results of this study were found that:

1. The satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province were the highest level.
2. The satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province who are different sex were significant differences at .01 level in the total and each item in overall points of view, except in the item of planning. There was found that the satisfaction of mail were higher in overall points of view and each item were higher significantly different at .05 level.
3. The satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province who are different income were significant differences at .01 level in the total and each item in overall points of view. There was found that the satisfaction of persons who got more 10,000 bath per month were higher.
4. The satisfaction of the management committee Housing Fund in Chum Phae district, KhonKaen province who are different occupation were significant differences at .05 level in the total and item 4 Controlling, item 2 Organizing and item 3 Directing were significant differences at .01 level except in the item 1 Planning was not statistically significant.

Keywords : satisfaction, management, committee Housing Fund

ภูมิหลัง

ในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา ชุมชนเมืองขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อการเสียดุลของชุมชนชนบท การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีส่วนสนับสนุนการเจริญเติบโตของฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการบริการของเมืองมากกว่า การพัฒนาภาคการเกษตรและชนบทอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างเมืองกับชนบทเพิ่มขึ้นโดยลำดับ สถานะดังกล่าวทำให้ภาคชนบทอยู่ในภาวะความยากจน การพัฒนาที่ล่าช้าและเสียดุลในเชิงโครงสร้าง โดยในทางเศรษฐกิจเป็นการเสียดุลระหว่างรายได้กับรายจ่าย เนื่องจากเป็นฐานเศรษฐกิจภาคการเกษตร ที่ถูกจำกัดจากทรัพยากรธรรมชาติที่เสียดุลจากการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมมาก ขณะที่คนชนบทมีการศึกษาต่ำและประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ส่งผลกระทบต่อการเสียดุลทางสังคม อาทิเช่น คนชนบทวัยหนุ่มสาวต้องละทิ้งภูมิลำเนา และตามมาด้วยปัญหา

ความอ่อนแอของชุมชนชนบท ซึ่งการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ชุมชนชนบทสามารถดำรงอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง จำเป็นต้องอาศัยสภาพการรวมพลังร่วมแรงร่วมใจและพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่มชน และให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (สำนักการศึกษารัฐมนตรี, 2549, หน้า 19)

จากประเด็นดังกล่าว รัฐบาลนโยบายวิเคราะห์ถึงสาเหตุ จึงพบว่า ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง มาจาก การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาพัฒนา สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดการการเงินกองทุนของตนเอง (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2544, คำนำ)

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (ปี 2544) การจัดตั้งกองทุน เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข คู่มือการปฏิบัติงาน เตรียมกลไกประชารัฐเพื่อความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 2 (ปี 2544-2545) การเพิ่มประสิทธิภาพ เป็นระยะที่มุ่งเน้นเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกลไกและโครงการต่างๆ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ การสังเคราะห์บทเรียน การวิจัยประเมินผล ระยะที่ 3 (ปี 2546-2547) การสร้างความเข้มแข็ง เป็นระยะของการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการจัดกระบวนการและเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างกองทุนหมู่บ้านที่ยั่งยืน (การขยายกองทุน การเชื่อมโยงกองทุนกับสถาบันการเงิน) ตลอดจนการเชื่อมประสานนโยบายอื่นๆ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2548, เว็บไซต์)

แต่การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ยังมีจุดอ่อนของกองทุนหมู่บ้าน คือ เร่งรัดให้เกิดการจัดตั้งโดยที่ชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกองทุน ชาวบ้านเป็นหนี้เพิ่ม เนื่องจากเกิดการกู้ยืมหนี้สิน มีหลายกองทุนเกิดความล้มเหลว ภาวะเปื้อนที่กำหนดจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับชุมชน แม้นโยบายจะให้ปรับเปลี่ยน ยกตัวอย่างเป็นแนว แต่ผู้ส่งเสริมไม่เข้าใจ ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้คิดเอง ภาวะเปื้อนแตกต่างจากกองทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน เช่น อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาชำระคืน ฯลฯ ทำให้เกิดความล้มเหลว กรรมการไม่ได้พิจารณาเงินกู้จริงจึงเหมือนกลุ่มออมทรัพย์ เพราะจำนวนเงินแบ่งกันตามเขตมากกว่าดูรายละเอียดความเป็นไปได้ของโครงการ ชุมชนขาดแผนการชำระคืนหนี้ตามกำหนด ซึ่งระยะเวลาที่ 1 ปีเร็วเกินไป นำไปลงทุนยังไม่ทันได้เห็นผล ทำให้ชุมชนรู้การคอร์รัปชัน การหมุนหนี้ ส่วนเงินชำระคืนได้ตรงเวลาไม่ได้จากผลที่ไปลงทุน แต่เป็นการหมุนเวียนหนี้จากแหล่งอื่นเพื่อให้ได้กู้ใหม่ กรรมการกองทุนขาดทักษะประสบการณ์ ในการบริหารกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ไม่เข้ามาเป็นกรรมการ บัณฑิตอาสาไม่ได้มาช่วยแต่มาเพิ่มภาระให้กรรมการการให้กู้ให้ความสำคัญกับโครงการ แต่เน้นความสามารถที่จะส่งคืน การกระจายทั่วถึงทำให้เป็นเบี้ยหัวแตก ไม่พอลงทุน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2548, เว็บไซต์)

คณะผู้วิจัยศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในเขตอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เพื่อจะได้ทราบข้อมูล เพื่อนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคง และเป็นที่ยอมรับของประชาชนให้มากที่สุด

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด
2. บุคคลที่มีเพศ รายได้ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ต่างกัน

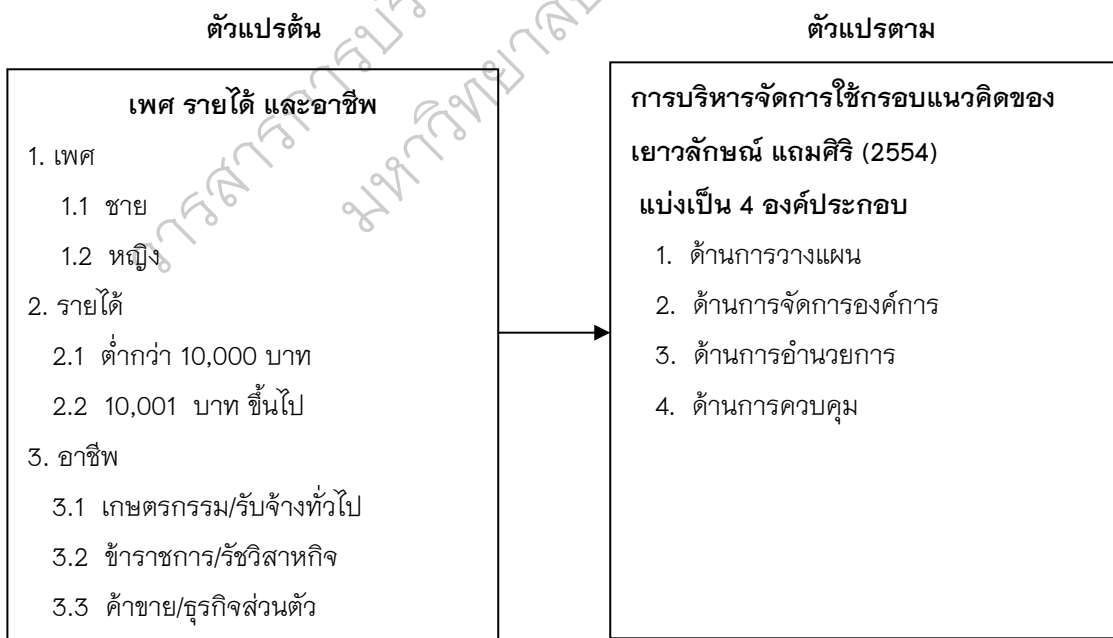
ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการทำวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่มุ่งศึกษาความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 204 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 133 คน ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิมพ์อร สดเอี่ยม, 2557) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 133 คน

2.1.2 สุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) จำแนกตามตำบล

2.1.3 เลือกหน่วยตัวอย่าง (Unit of sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด ของ เยาวลักษณ์ แกมศิริ (2554) แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ถามเกี่ยวกับ เพศ รายได้ และอาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดการองค์การ 3) ด้านการอำนวยความสะดวก และ 4) ด้านการควบคุม ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) (Likert อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์, 2549, หน้า 117) มี 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัย อีสานบัณฑิตพัฒนาศาสตร์ ถึงประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ พร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยัง ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และผู้นำฝ่ายปกครอง ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 12 ตำบล ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และแบบสอบถามบางส่วนคณะผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. คณะผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สถิติบรรยาย (Descriptive statistics)

1.1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติอ้างอิง (Inferential statistics)

2.1 สถิติที (t-test)

2.2 สถิติเอฟ (F-test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe' แต่ถ้าใช้วิธีของ Scheffe' แล้วไม่พบ ความแตกต่าง ผู้วิจัยจะใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 คือ ด้านการวางแผน ส่วนอีก 3 ด้านคือ การจัดการองค์การ การอำนวยความสะดวก และการควบคุมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 4 การควบคุมรองลงมา คือ ด้านที่ 2 การจัดการองค์การ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 1 การวางแผน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า บุคคลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อระดับความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการวางแผน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าเพศหญิง มีความคิดเห็นสูงกว่าทั้งโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามรายได้พบว่า บุคคลที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า บุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นมีความคิดเห็นสูงกว่า

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพพบว่า บุคคลที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าบุคคลที่มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัวมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านสูงกว่าทุกอาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะแนวทางที่ทางราชการหรือข้อระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านกำหนดไว้ในทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การเริ่มการตั้งกองทุนหมู่บ้านของตนเองขึ้น โดยการรวมตัวของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านของตนเองขึ้น คณะหนึ่ง มีจำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กำหนดไว้ โดยประชาชนจะคัดเลือกจากบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือในหมู่บ้านเข้ามาเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จากนั้นคณะกรรมการชุดดังกล่าวก็จะร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของกลุ่มตนเอง โดยยึดแนวทางการดำเนินงานการบริหารจัดการตามที่ระเบียบได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในระยะเริ่มแรกจะมีเจ้าหน้าที่มาจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอชุมแพ เข้ามาคอยให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยงให้อย่างใกล้ชิดประกอบด้วยกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะมีโอกาสเข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังคำชี้แจงจากแนวทางการดำเนินงานอยู่บ่อยๆ จากหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีกระแสการตื่นตัวของการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ไปอย่างแพร่หลาย จึงทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีความพยายามที่จะบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามกรอบของระเบียบกองทุนหมู่บ้านโดยพยายามที่จะบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน นับตั้งแต่ การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดตัวบุคคลเจ้าหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งตามโครงสร้างของกองทุนให้มีความเหมาะสม และได้ร่วมกันดำเนินงานอย่างเต็มที่สมกับที่ได้รับคามไว้วางใจให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์ (2542, หน้า 83) กล่าวถึงแผนการพัฒนาไว้ว่า แผนที่จะทำให้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ แผนที่กำหนดสิ่งที่ควรปฏิบัติ วิธีปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติ พร้อมทั้งประมาณเวลา แรงงานและวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ไว้เป็นการล่วงหน้าแล้วทำให้ทราบขั้นตอนการปฏิบัติตามลำดับความสำคัญได้อย่างถูกต้อง มีการประสานสัมพันธ์การทำงานเป็นทีมและด้วยความสามัคคี

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้านจำแนกตามอายุ พบว่า บุคคลที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อระดับ

ความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการวางแผน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าเพศหญิงมีความคิดเห็นสูงกว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุนได้มีความพยายามที่จะดำเนินงาน ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยไม่เลือกที่จะปฏิบัติให้แตกต่างกันที่เป็นเพศชายหรือ เพศหญิง ด้วยทั้งนี้ จึงทำให้บุคคล ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่มีความสอดคล้องกับ บราลี จินตสนธิ (2538) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการบริการของสำนักงานทะเบียน ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลหัวหิน พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ โดยที่เพศชายมีความพึงพอใจสูงกว่าเพศหญิง ประชาชนที่มีอายุมากจะมีความพึงพอใจในการรับบริการสูงกว่าประชาชนที่มีอายุน้อยกว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความพึงพอใจสูงกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า แต่ระดับรายด้านและอาชีพที่แตกต่างไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการของประชาชนและ สอดคล้องกับ พรรณี ราชคม (2548) ได้ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 เป็น เพศชาย ร้อยละ 50 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 41-50 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 51.2 เป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เกินครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 61.3 เป็นผู้มีอาชีพเกษตรกร และส่วนใหญ่ร้อยละ 45.8 เป็นผู้ที่มีการรายได้ระหว่าง 2,000-4,000 บาทต่อเดือน 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาพรวมของแต่ละด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารอยู่ใน ระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประชุมชี้แจง การทำงาน ด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงาน ด้านการอนุมัติเงินกู้ และด้านการติดตามผลตามลำดับ สำหรับประสิทธิภาพด้านการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน คือ เงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนขาดความรู้และขาด ประสบการณ์ในการทำงาน และสมาชิกนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามโครงการที่ขอกู้

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้านจำแนกตามรายได้พบว่า บุคคลที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า บุคคลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นมีความคิดเห็นสูงกว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณี ราชคม (2548) ได้ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรณีศึกษาตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า 1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 เป็นเพศชาย ร้อยละ 50 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 41-50 ปี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 51.2 เป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เกินครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 61.3 เป็นผู้มีอาชีพเกษตรกร และส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.8 เป็นผู้ที่มีการได้ระหว่าง 2,000-4,000 บาทต่อเดือน 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาภาพรวมของแต่ละด้าน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารอยู่ใน ระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการประชุมชี้แจง การทำงาน ด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงาน ด้านการอนุมัติเงินกู้ และด้านการติดตามผล ตามลำดับ สำหรับประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน คือ เงินกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ไม่เพียงพอกับความต้องการของสมาชิก คณะกรรมการกองทุนขาดความรู้และขาดประสบการณ์ในการทำงาน และสมาชิกนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามโครงการที่ขอกู้

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามอาชีพพบว่า บุคคลที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าบุคคลที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านสูงกว่าทุกอาชีพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนในหมู่บ้านที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ประกอบอาชีพที่มั่นคงและรายได้ดี สามารถกู้ยืมไปชำระหนี้กองทุนได้ตามกำหนด แต่ในรายที่มีการประกอบอาชีพแตกต่างกันย่อมที่จะมีรายได้แตกต่างกันไป ดังนั้น หากบุคคลที่ประกอบอาชีพที่มั่นคงและรายได้ดีก็จะสามารถชำระหนี้กองทุนได้ตามกำหนด แต่ในรายที่มีอาชีพที่ไม่มั่นคงและไม่แน่นอนย่อมจะเป็นปัญหาบ้างเกี่ยวกับรายได้และอาจจะไม่สามารถส่งคืนเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนดแต่ในทางปฏิบัติแล้วคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะปฏิบัติกับบุคคลต่างๆ เสมอเสียวัน ในหมู่บ้านที่มีอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้น้อยและไม่แน่นอน จึงมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแตกต่างจากกลุ่มอื่น/ด้วย จึงทำให้สมาชิก กองทุนหมู่บ้านที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในเขต อำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และด้านการวางแผน ด้านอำนวยการ มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ ยังมีประเด็นที่เห็นว่ามีการบริหารจัดการอยู่ค่อนข้างน้อยกว่าประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน การจัดให้หลักฐานในการรับจ่ายเงิน เพื่อให้ตรวจสอบได้ การจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินให้ชัดเจนเป็นปัจจุบันและเสนอให้สมาชิกทราบในการประชุมแต่ละครั้ง การจัดการให้มีศูนย์การปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านเป็นสัดส่วน เหมาะสมและสะดวกแก่การดำเนินงาน การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารจัดการให้ดีขึ้น 1) ควรมีการแต่งตั้ง บุคคล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานให้ชัดเจน 2) ควรจัดเก็บหลักฐานในการรับจ่ายเงินเพื่อให้ตรวจสอบได้ 3) ควรจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินให้ชัดเจนเป็นปัจจุบันและเพื่อเสนอให้สมาชิกทราบ 4) ควรจัดหาศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้านให้เป็นสัดส่วนเหมาะสม และสะดวกแก่การดำเนินงาน ตลอดจนมีการจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกองทุนให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ เพื่อให้จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านในแต่ละตำบลใน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ที่ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวหรือความสำเร็จต่อการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนกับกองทุนหมู่บ้านอื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗/ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นปีที่ ๕๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 22 เมษายน 2558.

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่ง พ.ศ. 2544,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 118. ตอนพิเศษ 48 ง. หน้า 18-40. 30 พฤษภาคม 2544 ตอนพิเศษ 48 ง. หน้า 18-40. 30 พฤษภาคม 2544.

วรภรณ์ ดวงแสง (2546) ความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขต อำเภอ แม่ แดง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2545.

ศศิเพ็ญ วรหวั่ง (2546) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต. (รัฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.